

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΙΩΑΝΝΙΝΩΝ
ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΟ ΕΡΕΥΝΩΝ ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΦΙΛΟΣΟΦΙΑΣ
ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ: ΑΝ. ΚΑΘΗΓΗΤΗΣ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΠΕΤΣΙΟΣ

ΙΔΡΥΤΗΣ: ΓΡΗΓΟΡΙΟΣ ΞΕΝΟΠΟΥΛΟΣ
ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ: ΠΕΤΡΟΣ ΧΑΡΗΣ

ΤΟΜΟΣ ΤΕΣΣΑΡΑΚΟΣΤΟΣ ΠΡΩΤΟΣ

ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΣ - ΙΟΥΝΙΟΣ

1947

ΙΩΑΝΝΗΣ Δ. ΚΟΛΛΑΡΟΣ & ΣΙΑ Α.Ε.
ΒΙΒΛΙΟΠΩΛΕΙΟΝ ΤΗΣ "ΕΣΤΙΑΣ",
38 - ΤΣΩΡΤΣΙΑ - 38
ΑΘΗΝΑΙ

Ε.Γ.Δ. της Κ.τ.Π.
ΙΩΑΝΝΙΝΑ 2008

θήνα ὁ Ἀπόστολος Παπαδιαμάντης, γιὸς τοῦ Γεωργίου Παπαδιαμάντη, τοῦ ἀδελφοῦ τοῦ Ἀλέξανδρου.

Τὰ κατάλοιπα αὐτά τοῦ Παπαδιαμάντη τὰ δημοσιεύει ὁ κ. Παπαχρίστου στὸ ἀνωτέρω βιβλίο του.

Μὰ δὲν περιορίζεται ὁ κ. Παπαχρίστου μόνο στὴν ἐκδοση τῶν κειμένων· ἐξετάζει καὶ ἐρευνᾷ ὅσο καὶ ὅπως πρέπει ἀνδιαφερόμενος πλεονεξία ἀπὸ τῆ ζωῆ καὶ τὸ ἔργο τοῦ διηγηματογράφου παίρνοντας γιὰ βάση τὶς νέες αὐτὲς πηγὲς καὶ χρησιμοποιοῦντας παράλληλα τὶς γνωστὲς πληροφορίες. Ἔτσι μᾶς παρουσιάζει ἕνα Παπαδιαμάντη διαφορετικὸ κάπως ἀπ' ὅ,τι τὸν ξαίρουμε ἕως σήμερα καὶ τὸ ἔργο τοῦτο τοῦ κ. Παπαχρίστου συμπληρώνοντας καὶ διορθώνοντας προγενέστερες ἐργασίες προπαρασκευάζει τὸ ἕδαφος γιὰ μιὰ περαιτέρω γνωριμία μὲ τὸν Παπαδιαμάντη.

Στὸ βιβλίο τοῦ κ. Παπαχρίστου ἐξαντλητικὰ περιγράφονται τὰ παιδικὰ χρόνια τοῦ Παπαδιαμάντη ποὺ περιέχονται στὸ βιβλίο καὶ τὰ δύο τετράδια, καὶ ἔτσι τὰ σχέδια ποὺ πλημμυρίζουν τὰ σχολικὰ ἐνθῦμα τοῦ Παπαδιαμάντη καὶ ποὺ περιγράφονται λεπτομερῶς καὶ ἐξαντλητικὰ γιὰ πρώτη φορὰ μᾶς παρουσιάζουν τὴν ἀγνωστὴ καὶ ἀνεξέταστη πλευρὰ τῆς ζωῆς καὶ τοῦ ἔργου τοῦ Παπαδιαμάντη.

Ἀπὸ τὰ σχέδια αὐτά, τὴν προσπάθεια ἑνὸς παιδιοῦ ἔντεκα χρόνων, ποὺ εἶναι ἀξιοπρόσεκτη γιὰ τὴ σύλληψή τους καὶ γιὰ τὴν ἐκτέλεσή τους, φαίνεται ὁ πλούσιος σπόρος ποὺ ὑπῆρχε στὴν ψυχὴ τοῦ Παπαδιαμάντη καὶ ποὺ ἐβλάστησε καὶ καρποφόρησε ἀργότερα καὶ προαναγγέλλονταν ὁ δημιουργὸς τῶν διηγημάτων του.

Τὸ ἀπολυτήριο τοῦ Ἑλληνικοῦ σχολείου ποὺ γιὰ πρώτη φορὰ δημοσιεύεται καὶ ἀπὸ τὸ ὅποιο ἐξακριβώνεται πότε ὁ Παπαδιαμάντης πῆρε ἀπολυτῆς Ἑλληνικοῦ Σχολείου συμπληρώνει τὶς πληροφ. τῶν σχολικῶν τετραδίων καὶ τοῦ αὐτοῦ ἀφικνοῦ σημειώματος τοῦ Παπαδιαμάντη. Ἐπειδὴ τὰ γράμματα ποὺ εἶναι παλιότερα ἀπ' ὅλα τὰ ἄλλα ποὺ ἔχουν δημοσιευθῆ ὡς τώρα μᾶς παρέχουν πληροφορίες γιὰ μιὰ περίοδο τῆς ζωῆς τοῦ Παπαδιαμάντη, γιὰ τὴν ὁποία ἐλάχιστες μᾶς ἔχει ἀφήσει ὁ Παπαδιαμάντης, καὶ αὐτὲς ἀνακαταμμένες μὲ διάφορους θρύλους.

Βέβαια τὸ βιβλίο τοῦ κ. Παπαχρίστου εἶναι μιὰ ἐργασία πάρα πολὺ λεπτομερειακὴ, πάρα πολὺ λεπτοπλεπτή. Εἶναι ἡ ἐξέταση τῶν ἀποχρώσεων ἑνὸς μικροῦ ἀνθους ποὺ ἔμεινε πατημένο ἀπὸ χρόνια μέσα σ' ἕνα βαρὺ βιβλίο· οἷτε γιὰ τὸ θάμνο ποὺ ἔβγαλε τὸ ἄνθος αὐτὸ μᾶς μιλάει, οἷτε γιὰ τοὺς πιθανοὺς καρπούς του· τίποτε ἀπ' αὐτὰ ἢ λεπτομέρεια τῆς λεπτομέρειας· ὁμως αὐτὸ εἶναι τὸ σπουδαῖο, ποὺ μᾶς φέρνει χαρὰ, πὼς γενικὰ ἡ μελέτη τῶν χθαρῶν μας συγγραφέων ἔχει τόσο προχωρήσει ποὺ νὰ τίς ζητάει κάτι τέτοιες ἐργασίες, ποὺ ἀποδείχνουν κι' αὐτὲς τὴν ὑπαρξὴ τῆς πνευματικῆς ζωῆς.

Ὁ συγγραφέας εἶναι φιλόλογος· καὶ ἀληθινὰ ἡ ἐργασία του ἔχει ὅλα τὰ γνωρίσματα τοῦ φιλόλογου, τὴν ἐξακρίβωση, τὴ λατρεία τοῦ κειμένου, τὴ σαφήνεια. Οἱ σελίδες του γραμμένες στὴν πιὸ καλὴ μορφή τῆς σύγχρονης ἀθηναϊκῆς λόγιαις δημοτικῆς, εἶναι ζωντανές. Τὸ αἰσθάνεται κανεὶς ὅτι

τίς ὀδηγεῖ ὁ πόθος ἑνὸς φλογεροῦ ἀνθρώπου ποὺ ζητάει τὴ μάθηση καὶ ποὺ λαχταράει νὰ τὴν μεταδώσει στοὺς ἄλλους· καὶ γιατί; νὰ προσθέσει κάτι, μικρὸ ἴσως ἀλλὰ γνήσιο καὶ σταθερὸ στὸν κύκλο τῶν γνώσεων ὅπου ἀναφέρεται τὸ θέμα του. Εἶναι δάσκαλος καὶ τοῦτο τὸν βοηθάει νὰ κάνει ἀξιόλογες διαπιστώσεις γιὰ τὴ σημασία τῶν σχεδιασμάτων καὶ ν' ἀποφανθῆ πὼς αὐτὰ εἶναι ἡ πρώτη ἐκφραστικὴ ἐπίτευξη τοῦ διηγηματογράφου, ποὺ ἂν καὶ εἶχε ὅπως φαίνεται ἀργότερα, τάλαντο λογοτεχνικὸ, βρῆκε καταφύγιο, μικρὸς μικρὸς, στὸ σχέδιο, γιατί κατὰ τὸν συγγραφέα ἡ λογοτεχνία δὲν παρουσιάζεται ὡς ἔντονη καλλιτεχνικὴ ἀσχολία στὸ παιδί· νὰ κάτι ποὺ βοηθάει γενικὰ τοὺς δασκάλους στὴ διδασκαλία τῆς Λογοτεχνίας στοὺς μικροὺς. Θὰ τὸν βοηθήσει νὰ ζητάει ἀπὸ αὐτοὺς λιγότερα καὶ οὐσιαστικότερα σχετικά μὲ τὶς ιδιότητες καὶ τὶς δυναμικότητες ποὺ προσιδιάζουν στὴν ἡλικία τους.

Καὶ οἱ ἄλλες του διαπιστώσεις ποὺ βγαίνουν ἀπὸ τὰ γράμματα καὶ ἀπὸ τὸ πρωτόγραφο τῆς «Νοσταλγοῦ» εἶναι στοχαστικὲς, βγαλμένες ἀπὸ ἤρεμη ἐπισκόπηση τοῦ ὄλικοῦ του, χωρὶς νευρικότητες, χωρὶς πόζες· μόνο ποὺ σὰν ἄνθρωπος νέος ὑπογραμμίζει τὴ σημασία τῆς συμβολῆς του στὰ διάφορα μέρη. Τὸ κάνει ὁμως μὲ σεμνότητα καὶ μὴ βοήθειαι μᾶλλον παρὰ ποὺ μᾶς προκαλεῖ.

Ἐχει εἰπωθῆ πολλές φορές πὼς ἡ σωστὴ κριτικὴ (φιλολογικὴ καὶ λογοτεχνικὴ) εἶναι ἔργο ἀγάπης. Καὶ τὸ μικρὸ αὐτὸ ἐπιστημονικὸ ἀπόκτημα ἔχει τὴν εὐτυχία νὰ εἶναι «ἔργο ἀγάπης».

ΗΛΙΑΣ ΛΑΓΙΟΣ

Ὁλγας Κομνηνοῦ - Κακριδῆ: «Σχέδιο καὶ τεχνικὴ τῆς Ἰλιάδας».

Εἶναι τὸ ἕκτο βιβλίο τῆς Βιβλιοθήκης τοῦ Φιλολόγου ποὺ διευθύνεται ἀπὸ τὸν κ. Ι. Κακριδῆ. Ὁ κ. Κακριδῆς, ἀκαδημαϊκὸς δάσκαλος, ἀνήκει στὴν κατηγορία τῶν φιλόλογων ποὺ τὴν κλασικὴ ἀρχαιότητα τὴ βλέπουν σὰ μιὰ πολύτιμα γόνη καὶ ζωντανὴ πηγὴ ζωῆς. Ἀπὸ τὸ ἄλλο μέρος βλέπει πολὺ καλὰ πόσο βαθεῖα κρίση περνοῦν καὶ στὸν τόπο μας οἱ κλασικὲς σπουδὲς καὶ μὲ πόσο φτωχὰ ἐπιστημονικὰ ἐφόδια ἀναλαμβάνουν τὸ ἔργο τους οἱ φιλόλογοί μας στὰ γυμνάσια καὶ τὸ χειρότερο, πόσο ἀβοήθητοι ἐγκαταλείπονται στὸ ἔργο τους. Ἔτσι τὴ Βιβλιοθήκη τοῦ Φιλολόγου ποὺ ἴδρυσεν, πρέπει νὰ τὴ δοῦμε σὰν ἔργο βγαλμένο ἀπὸ τὸν κόπο γιὰ τὴν κρίση τῶν κλασικῶν σπουδῶν στὸν τόπο μας, μὲ τὴ φιλοδοξία νὰ δώσῃ μιὰ σειρά ἐπιστημονικὰ συγχρονισμένων καὶ ἀρτίων ἐργασιῶν, ποὺ νὰ εἶναι πολύτιμα ἐφόδια στὸ φιλόλογο καὶ γιὰ τὴ συμπλήρωση τῆς μόρφωσής του καὶ γιὰ τὴν ἐπιστημονικὴ ἐνημέρωσή του, ἀλλὰ καὶ γιὰ τὴ σχολικὴ του ἐργασία. Τὶς ὡς τώρα ἐκδόσεις, ποὺ δημετοῦν πολύτιμα τοὺς σκοποὺς τῆς Βιβλιοθήκης, ἐρχεται νὰ πλουτίσῃ μὲ τὸ ἐξαιρετικὸ τῆς βιβλίου ἡ κ. Κακριδῆ.

Ἡ φιλολογικὴ ἐπιστήμη ἐπέτελλε στὰ τελευταῖα πενήντα χρόνια σημαντικὴ πρόοδο στὴν κατανόηση καὶ ἐρμηνεία τοῦ ἀρχαίου κόσμου. Εἶχε προηγηθῆ μακρὰ περίοδος ἐντατικῆς ἱστοριογραφίας

κῆς ἔρευνας, πού συγκέντρως ἀφθονο ὕλικό. Ζητοῦσαν τότε μὲ μιὰ ἐξαντλητικὴ ἀνάλυση τῶν κειμένων νὰ βροῦν γιὰ τὸ κάθε ἔργο πότερο τις πηγές του, τὸ σύνδεσμός του μὲ τὸ παρελθόν, τὸ δρόμο, πού σιγά-σιγά ἔφερε σ' αὐτό, καὶ λιγώτερο τὴν ἰδιοτυπία τοῦ ἔργου, τὸ νέο μήνυμά πού ἔφερνε τὸ ἴδιο τὸ ἔργο, τὴν αἰσφορὰ του. Στὴν ὑπερβολή της ἡ στάση αὐτὴ ἔφτανε νὰ μὴ βλέπη στὸ ἔργο, πού μελετοῦσε κάθε φορά, παρά μόνο ἓνα σύνολο ἐρασιματίων, νὰ ταυτίζη τὸν ἐρασιστὴ μὲ τὸ δημιουργό, νὰ βλέπη μόνο τὴν ἱστορικὴ διαδρομὴ στὴν αἰτιολογικὴ ἀνάπτυξή της. Ἀντίθετα τώρα, πέρα ἀπὸ τὰ τυχόν ἐρασιματία, ζητοῦμα κυρίως νὰ συλλάβωμε τὴν ἰδιοτυπία τοῦ ἔργου, νὰ χαροῦμε τὴ δημιουργικὴ πνοή του. Κάποιες ἄλλες ἱκανότητες ζητοῦμα τώρα ἀπὸ τὸ φιλόλογο· δὲν τὸν θέλωμε μόνο ἐρευνητὴ τῆς ἱστορικῆς ἀλληλουχίας, ἀνατόμο, μηχανικό, πολλές φορές, τῶν κειμένων. Ὁ φιλόλογος πρέπει νὰ εἶναι καὶ κριτικός, νὰ ζῆ μὲ τρόπο μεστό καὶ πλούσιο, τὴ λέξη καὶ τὴ μορφή καὶ νὰ ἐπιχειρή, θεαμένως μὲ πλούσια φιλολογικὴ ἐπιστήμη, τὴν ἀνάλυσή καὶ τὴν ἀποτίμησή της λέξης καὶ τῆς μορφῆς μὲ πλήρη συνείδηση καὶ τῆς τόλμης, πού χρειάζεται ἓνα τέτοιο ἔργο καὶ τῶν κινδύνων πού περικλείει στὴν ὑπερβολή του.

Τέτοια στάση κρατεῖ ἡ κ. Κακριδῆ ἀπέναντι στὴν Ἰλιάδα· τὴν βλέπει μὲ τὸ μάτι τοῦ κριτικοῦ. Διαφωτιστικά εἶναι ὅσα λέγει στὴν εἰσαγωγή (σ. ζ'). Σκεῖνος νὰ γράφῃ γιὰ τὴ Βιβλιοθήκη τοῦ Φιλολόγου ἓνα ἐγχειρίδιο γιὰ τὸ δημικὸ πρόβλημα καὶ τὴν ἱστορία του. Γρήγορα ὅμως ἄλλαξε τὴν ἀρχικὴ της ἀπόφαση. «Καθὼς, λέγει, μελετώντας τὴν Ἰλιάδα εἶδα νὰ προβάλλῃ ἐμπρὸς στὰ μάτια μου τὸ σχέδιό της ἄρτιο καὶ ὀργανικὰ δεμένο, προτίμησα νὰ δώσω ἀπλὰ ἐκεῖνο πού ἐγὼ πιστεύω, παρά τις λύσεις πού ἔδωσαν οἱ ἄλλοι στὸ δημικὸ ζήτημα». Τολμηρὸ τὸ ἐγχείρημα θὰ πῆ. Τολμηρὸ βέβαια, ἀλλὰ θεμελιωμένο σὲ ἀξιοθαύμαστη κατοχὴ τοῦ θέματος, πού κάνει τὸ περπάτημα στερεὸ καὶ μαζί ἐλεύθερο. Ἔχει ἡ κ. Κακριδῆ τὴν ὑπεύθυνη ἐκείνη ἐλευθερία στὸ χειρισμὸ πού προσέρχεται μόνο ἀπὸ πλήρη κατοχὴ τοῦ θέματος. Εἶναι δὲ πραγματικὰ τόσο καθαρὴ μέσα στὸ ἔργο της ἡ σύλληψη τοῦ σχεδίου καὶ τῆς τεχνικῆς τῆς Ἰλιάδας, στὴν ἀρτιότητα καὶ τὸ ὀργανικὸ δεσμό της, τόση ἡ ἄνεση καὶ ἡ ἀσφάλεια μὲ τὴν ὁποία κυκλοφορεῖ μέσα στὸ ἔργο ἀναλύοντας τὸ καὶ διαγράφοντας τὴν ἀρχιτεκτονικὴ του στοὺς συνδετικὸς ἁρμούς, τὰ θέματα, καὶ τοὺς τύπους μὲ τὰ ὁποία δένεται τὸ ἀριστούργημα αὐτὸ σὲ ἁρμονικὸ καὶ ὀλοκληρωμένο σύνολο, ὥστε νοιώθεις πολὺ δικαιολογημένη τὴ θέση πού πήρεν ἡ κ. Κακριδῆ· νὰ ἀναλύσῃ δηλαδὴ τὴν Ἰλιάδα, ὅχι γιὰ νὰ τὴ διαλύσῃ, ὅπως οἱ ἀναλυτικοί, καὶ νὰ βάλῃ στὴ θέση της μιὰ συρραφὴ ἀπὸ πλῆθος κομμάτια πού ἦταν πρὶν ἀνεξάρτητα, ἀλλὰ γιὰ νὰ πιστοποιήσῃ ἀκριβῶς τὴν ὀργανικὴ ἀδιάσπαστη σύνθεσή της. Ἡ κ. Κακριδῆ δέχεται ἔτσι ὅτι ἡ Ἰλιάδα εἶναι ἔργο ἑνὸς ποιητῆ καὶ τελικὸ σκοπὸ θέτει μὲ τὴν ἀνάλυσή τοῦ ἔργου νὰ μᾶς ὀδηγήσῃ πέρα ἀπὸ τὸ ἔργο, ἀλλὰ διὰ τοῦ ἔργου, στὴν ἐπικὴ ψυχὴ πού τὸ δημιούργησε. Θὰ χαροῦμε τὴ δημιουργικὴ πνοή τῆς Ἰλιάδας γιὰ νὰ μπορέσωμε νὰ

περάσωμε σὲ κάτι ψηλότερο καὶ πιὸ πολύτιμο· ἀπὸ τὸ δημιούργημα στὸ δημιουργό.

Δὲ θὰ παρακολουθήσωμε τὴν κ. Κακριδῆ στὸ διάλογο πού κάνει μὲ τὴν πραγματικὰ σαγηνευτικὴ αὐτὴ θέση της γιὰ νὰ τὴν θεμελιώσῃ, ὅσο καὶ ἂν ὁ διάλογος αὐτός εἶναι πολύτιμος καὶ καθ' ἑαυτὸν καὶ γιὰτὶ μᾶς δείχνει ἄρκετὰ καθαρὰ ὅτι λέγαμε στὴν ἀρχὴ γιὰ τὸ νέο πνεῦμα τῶν φιλολόγων. Οἱ ὀπαδοὶ τῶν ἀναλυτικῶν θὰ εἶχαν ἀσφαλῶς τὰ ἐπιχειρήματά τους νὰ ἀντιτάξουν, γιὰ νὰ δείξουν ὅτι πολλὰ στοιχεῖα ἐνότητος πού παρατηροῦμε στὸ ποίημα ἔχουν ἄλλο νόημα καὶ ὅχι αὐτὸ πού δίνει ἡ κ. Κακριδῆ, δὲν εἶναι δηλαδὴ ἀποδείξεις γιὰ τὸν ἓνα ποιητὴ τῆς Ἰλιάδας καὶ σὲ ὀρισμένα σημεῖα μπορεῖ νὰ ἔχουν δίκιο. Μένει πάντα γεγονός ὅτι ἡ ἴδια ἡ ἀνάλυση τῶν ἀναλυτικῶν μὲ τὴν ὑπερβολή της ἀλλὰ καὶ μὲ τὰ κενά, κυρίως μὲ αὐτά, πού ἀφήνει στὴν προσπάθειά της νὰ ἐξηγήσῃ τὴ συναρμολόγησή τῆς Ἰλιάδας, δὲν ἀποτίμησεν ὅσον ἔπραξε τὸν προσωπικὸ χαρακτήρα τῆς δημικῆς δημιουργίας καὶ ἀνοίξεν ἔτσι τὸ δρόμο τῆς ἐπιστροφῆς μὲ νέα δπλα στὴ θέση τοῦ ἑνὸς ποιητῆ.

Ἡ θέση πού ὑποστηρίζει ἡ κ. Κακριδῆ δὲν ἀποταλεῖ οὔτε τὴν καινοτομία, οὔτε τὴ σπουδαιότερη ἀξία τῆς ἐργασίας της. Ἡ σταθερὴ ἀξία τῆς ἐργασίας της, μὲ τὴν ὁποία συγκινεῖ καὶ συναρπάζει, εἶναι ὅτι κατῶρθως νὰ δώσῃ μιὰ ἀριστοτεχνικὴ ἀνάλυσή τῆς Ἰλιάδας, γεμάτη φῶς καὶ ἐπιστημονικὴ ἀλλὰ καὶ ὀροσιά καὶ χάρη. Μὲ ἐξαιρετικὴ ἱκανότητα καὶ καθαρὴ διάθεση δίνει τὰ μοτίβα τῆς τεχνικῆς τοῦ ἔπους, τὰ ποικίλα θέματα πού συναρπάζουν τὴν οὐσία του, καὶ παρακολουθεῖ βῆμα τὸ βῆμα τοὺς ἁρμούς τοῦ ἔργου στὴν ἀνάπτυξή καὶ τὴ σύνθεσή του, τονίζοντας τὸν ἰδιαίτερο τόνο πού προσφέρουν καὶ τὸν εἰδικὸ σκοπὸ πού κάθε φορά ἐξυπηρετοῦν. Ἀλλὰ καὶ μὲ πόση λεπτότητα καὶ ἀπλότητα μαζί ἀναλύονται οἱ σπουδαιότεροι ἥρωες, οἱ πιὸ ἐνδιαφέρουσες συναισθηματικὲς καταστάσεις καὶ τὰ πιὸ χαρακτηριστικὰ περιστατικά!

Ἔτσι κάτω ἀπὸ τὰ λόγια τῆς κ. Κακριδῆ βλέπει κανεὶς ζωντανεμένες τὴν ἐνότητα πού δίνει τὸ ποίημα, ἐνότητα σὲ τεχνικὴ καὶ ἐνότητα σὲ σχέδιο, τὴ βαθειὰ αὐτὴ ἑλληνικὴ ρίζα καὶ οὐσία του, καὶ νομίζει πῶς ἀκούει τὴν πλούσια καὶ καθαρὴ ἁρμονία του. Πρέπει νὰ πιστεύωμε ὅτι τὸ βιβλίον τῆς κ. Κακριδῆ θὰ ἀγαπηθῇ ὅσο τοῦ ἀξιῖται καὶ ἀπὸ τὸν εἰδικὸ φιλόλογο ἀλλὰ καὶ ἀπὸ τὸ εὐρὸ κοινὸ τῶν μορφωμένων πού δὲν τοὺς εἶναι ἀγνωστος ὁ Ὅμηρος.

B. ΤΑΤΑΚΗΣ

ΠΕΡΙΟΔΙΚΑ Κ' ΕΦΗΜΕΡΙΔΕΣ

Στὸ «Βῆμα» δύο ἐνδιαφέροντα ἀρθρα: «Ἡ ποιητικὴ λειτουργία» τοῦ κ. Ε. Π. Παπανούτσου (26 Μαρτ.) καὶ «Τίμια δπλα» τοῦ κ. Ἀγγελου Τερζάκη (2 Ἀπριλ.).

— Στὸ «Ἐθνος» (26 καὶ 27 Μαρτ.) ἐντυπώσεις τοῦ κ. Στάθου Σηπλιωτόπουλου ἀπὸ τὴ θεατρικὴ ζωὴ τῆς Ν. Ὑόρκης.

— Στὰ «Νέα» (2 Ἀπριλ.) ὁ κ. Μιχ. Σακελλαρίου, ἐγκαινιάζοντας τὴν ἐβδομαδιαία συνεργασία του, γράφει γιὰ τοὺς παλιούς περιηγητὰς, πού πέρασαν ἀπὸ τὴ μετακλασικὴ Ἑλλάδα καὶ μὲ τὰ ὀδοιπορικὰ τους ἔδωσαν πολύτιμες πληροφορίες.